

חשון התשע"ד

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

חטא חוסר הנאמנות

(על פי שיעור של הרב משה ליכטנשטיין)

1. גמרא פסחים פ"ז:
הושע ישעיה עמוס ומיכה נתנבאו בפרק אחד, וגדול שבכולן הושע

2. בראשית רבה פ"ב י"ב, פפ"ד י"ח:

הושע היה משבט ראובן, וכמו שהיה ראובן בכור לשבטים כן היה הושע בכור לנביאים, שנאמר תחלת דבר ה' בהושע וגו'. א"ל הקב"ה לראובן אתה פתחת בתשובה תחילה (במכירת יוסף) חייך שכן בנד פותח בתשובה, שנאמר "לכו ונשובה אל ה'".

3. הפטרת ויצא (הושע י"ב יג – י"ד ז):

יג ויברח יעקב שדה ארם ויעבד ישראל באשה ובאשה שמר. יד ובנביא העלה ה' את-ישראל ממצרים ובנביא נשמר. טו הכעיס אפרים תמרורים ודמיו עליו יטוש וחרפתו ישיב לו אדניו. א כדבר אפרים רתת נשא הוא בישראל ויאשם בפעל וימת. ב ועתה יוספו לחטא ויעשו להם מסכה מפספס פתבונם עצבים מעשה חרשים פלה להם הם אמרים זבחי אדם עגלים ישקון. ג לכן יהיו פענו-בקר וכטל משפים הלך כמץ יסער מגרו וכעשו מארבה. ד ואנכי ה' אלקיך מארץ מצרים ואלהים זולתי לא תדע ומושיע אין בלתי. ה אני ידעתך במדבר בארץ תלאבות. ו פמרעיתם וישבעו שבעו ויך לבם על-כן שכחוני. ז ואהי להם כמו-שחל כנמר על-דרך אשור. ח אפגשם פדב שפול ואקרע סגור לבם ואכלם שם פלביא חית השדה תבקעם. ט שחתך ישראל פי-בי בעזרך. י אהי מלפך אפוא ויושיעך בכל-עריך ושפטך אשר אמרת תנה-לי מלך ושרים. יא אתו-לך מלך באפי ואקח בעברתי.

יב צורו עון אפרים צפונה חטאתו. יג חבלי יולדה יבאו לו הוא-בן לא חכם פי-עת לא-יעמד במשבר פנים. יד מיד שאול אפדם ממות אגאלם אהי דברך מות אהי קטבך שאול נחם יסתור מעיני. טו כי הוא בין אחים

יפריא יבוא קדים רוח ה' ממדבר עלה ויבוש מקורו ויחרב מעינו הוא ישסה אוצר כל-פלי חמדה. א תאשם שמרון פי מרתה באלקיה בחרב יפלו עלליהם ירטשו והריותיו יבקעו. ב שובה ישראל עד ה' אלקיך פי כשלת בעונך. ג קחו עמכם דברים ושובו אל-ה' אמרו אליו כל-תשא עון וקח-טוב ונשלמה פרים שפתינו. ד אשור לא יושיענו על-סוס לא נרכב ולא-נאמר עוד אלהינו למעשה דינו אשר-בך ירחם יתום. ה ארפא משובתם אהבם נדבה פי שב אפי ממנו. ו אהיה כטל לישראל יפרח פשושנה ויך שרשיו פלבנון. ז ילכו ינקותיו ויהי כזית הודו וריח לו פלבנון. ח ישבו ישביו בצלו יחיו דגן ויפרחו כגפן זכרו פיין לבנון. ט אפרים מה-לי עוד לעצבים אני עניתי ואשורנו אני כפרוש רענן ממני פריך נמצא. י מי חכם ויבן אלה נבון וידעם פי-ישרים דרכי ה' וצדקים ילכו בם ופושעים יפשלו בם.

4. הפעלים 'עבד' ו'שמר':

(בראשית כ"ט, יח) "א ע ב ד ד שבע שנים ברחל בתך הקטנה"

(בראשית ל', לא) "אשובה ארעה צאנך א ש מ ר."

5. בראשית ב', טז:

"וינחנו בגן עדן לעבדה ולשמרה."

6. בראשית ל"ז, יא:

"ואביו שמר את הדבר"

7. פירוש רש"י

"היה ממתין ומצפה מתי יבוא."

8. בראשית כ"ט, כ:

"ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אתה"

9. הושע י"ב א-ב:

"סבבוני בכחש אפרים, ובמרמה בית ישראל, ויהודה עוד רד עם אל, ועם קדושים נאמן, אפרים רועה רוח

אֲבָרְהָם וַפְּחַד יִצְחָק הָיָה לִי כִּי עָתָה רִיקָם שְׁלַחְתָּנִי אֶת-
עֲנִי וְאֶת-יְגִיעַ פְּפִי רָאָה אֱלֹקִים וַיֹּכַח אִמְשׁ

16. הושע ב' ח-יא:

"לכן הנני שך את דרכך בסירים, וגדרתי את גדרה, ונתיבותיה לא תמצא. ורדפה את מאהביה ולא תשיג אותם, ובקשתם ולא תמצא, ואמרה אלכה ואשובה אל אישי הראשון, כי טוב לי אז מעתה. והיא לא ידעה כי אנכי נתתי לה הדגן והתירוש והיצהר וכסף הרביתי לה, וזהב עשו לבעל. לכן אשוב ולקחתי דגני בעתו ותירושי במועדו, והצלתי צמרי ופשתי לכסות את ערותה"

17. הושע ב' טז-כב:

"לכן הנה אנכי מפתיה והולכתיה המדבר ודברתי על לבה... וענתה שמה כימי נעוריה וכיום עלותה מארץ מצרים.

והיה ביום ההוא נאם ה' תקראי אישי ולא תקראי לי עוד בעלי. והסרתי את שמות הבעלים מפיה, ולא יזכרו עוד בשמם. וכרתי להם ברית ביום ההוא עם חית השדה ועם עוף השמים ורמש האדמה, וקשת וחרב ומלחמה אשבור מן הארץ והשכבתים לבטח. וארשתיך לי לעולם וארשתיך לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים. וארשתיך לי באמונה וידעת את ד'".

18. הושע י"ג ז-י:

"ואהי להם כמו שחל, כנמר על דרך אשור. אפגשם כדב שכול ואקרע סגור לבם, ואוכלם שם, כלביא חית השדה תבקעם. שחתך ישראל, כי בי בעזרך. אהי מלכך, אפוא ויושיעך בכל עריך, ושופטיך אשר אמרת, תנה לי מלך ושרים. אתן לך מלך באפי, ואקח בעברתי".

ורודף קדים כל היום, כזב ושווד ירבה, וברית עם אשור יכרתו, ושמן למצרים יובל".

10. הושע ב' ט"ז:

"לכן הנה אנכי מפתיה והולכתיה המדבר, ודברתי על לבה... וענתה שמה כימי נעוריה, וכיום עלתה מארץ מצרים".

11. תענית ו' ע"ב:

"אמר רב יהודה בר יצחק: הני ענני דצפרא לית בהו מששא, דכתיב (הושע ו') מה אעשה לך אפרים מה אעשה לך יהודה וחסדכם כענן בקר"...

12. דברים ל"ב ט"ו:

"וישמן ישרון ויבעט שמנת עבית כשית ויטש אלוה-ה עשהו וינבל צור ישעתו"

13. ברכות ל"ב ע"א:

מאי ודי זהב? אמרי דבי רבי ינאי: כך אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: "רבונו של עולם בשביל כסף וזהב שהשפעת להם לישראל עד שאמרו די, הוא גרם שעשו את העגל". אמרי דבי רבי ינאי: אין ארי נוהם מתוך קופה של תבן, אלא מתוך קופה של בשר. אמר רבי אושעיא: משל לאדם שהיתה לו פרה כחושה ובעלת אברים, האכילה כרשינין והיתה מבעטת בו, אמר לה מי גרם לך שתהא מבעטת בי? אלא כרשינין שהאכלתיך! אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: משל לאדם אחד שהיה לו בן הרחיצו וסכו והאכילו והשקהו, ותלה לו כיס על צוארו והושיבו על פתח של זונות, מה יעשה אותו הבן שלא יחטא? אמר רב אחא בריה דרב הונא אמר רב ששת: היינו דאמרי אינשי "מלי כריסיה זני בישי" שנאמר (הושע י"ג) "כמרעיתם וישבעו שבעו וירם לבם על כן שכחוני". רב נחמן אמר מהכא (דברים ח') "ורם לבבך ושכחת את ה'". ורבנן אמרי מהכא (דברים ל"א) "ואכל ושבע ודשן ופנה" ואי בעית אימא מהכא (דברים ל"ב) "וישמן ישרון ויבעט" אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מנין שחזר הקדוש ברוך הוא והודה לו למשה? שנאמר (הושע ב') וכסף הרביתי להם וזהב עשו לבעל".

14. הושע ב' ז:

"כי זנתה אמם הבישה הורתם כי אמרה אלכה אחרי מאהבי נתני לחמי ומימי צמרי ופשתי שמני ושקויי"

15. בראשית ל"א ל"ח-מ"ב:

לח זה עשרים שנה אנכי עמך רחליך ועזיך לא שפלו ואילי צאנך לא אכלתי. לט טרפה לא הבאתי אליך אנכי אֲחַטְנָה מִיְדֵי תִבְקֻשָׁנָה גִּנְבְּתִי יוֹם וּגְנַבְתִּי לַיְלָה. מ. הייתי ביום אכלני חרב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני. מא זה-לי עשרים שנה בִּבְיַתְךָ עֲבַדְתִּיךָ אֲרִבֶּעַ-עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּשִׁתִּי בְּנִתִּיךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּצֹאנְךָ וַתַּחֲלֵף אֶת-מִשְׁפַּרְתִּי עֶשְׂרֵת מָנִים. מב לולי אלקי אבי אלהי